

SUOSJEĆAM S DRUGIMA – RUKA NA KOSI

Nastavna priprema za čas iz predmeta islamska vjeronauka

Amra IMAMOVIĆ
JU OŠ "Fatima Gunić"
amraheljic@outlook.com

SAŽETAK: Nastava kao dio edukativnog procesa i specifične ljudske djelatnosti spada u vrlo staru ljudsku aktivnost. Za razliku od tradicionalnog načina izvedbe nastave, savremeni pedagoški pristupi zahtijevaju poticajni i aktivni način rada. Jedan od najvećih savremenih pedagoških izazova jeste kreirati ambijent da škole postanu mjesto koje će osposobiti učenike za saradnički rad, a samim tim i za aktivno sudjelovanje u društvu. U ovom radu predstavljena je nastavna priprema obrade novog nastavnog sadržaja za čas islamske vjeronauke "Suosjećam sa drugim/ ruka na kosi" za peti razred osnovne škole. Nastavna priprema sadrži sve informacije o oblicima rada, nastavnim metodama, nastavnim sredstvima, tehničkim pomagalima i međupredmetnoj korelaciji. Prikazana je makroartikulacija i mikroartikulacija nastavnog časa sa detaljnim uputama za njegovu realizaciju.

Glavne riječi: islamska vjeronauka, "Suosjećam s drugim – Ruka na kosi", priprema za nastavni čas

Odrednice nastavne jedinice

Nastavni predmet: Islamska vjeronauka

Razred: Peti

Nastavna oblast: Socijalne vještine

Nastavna jedinica: "Suosjećam sa drugim / ruka na kosi (Šukrija Pandžo)"

Tip časa: Usvajanje novih znanja

Cilj

Osposobiti učenika za usvajanje novih znanja i rada na tekstu. Razvijati kod učenika moralne ljudske osobine kao što su suosjećanje, samilost, dobroćudnost i plemenitost. Afirmisati učenike na međusobno pomaganje, uočavanje i imenovanje pojedinosti

(citata i drugih važnih dijelova) u priči; razvijanje timskog rada u učionici; bogaćenje rječnika (prepoznavanje novih i manje poznatih riječi) i njegovanje govorne kulture.

Zadaci nastavnog časa

Obrazovni / kognitivni

Prepoznavanje, iz ugla islama, prihvatljivog ponašanja i analiza istog. Definiranje ljudskosti, ahlak, dobro djelo, spremnost za saradnju i prijateljstvo.

Odgojni / afektivni

Izgradnja lijepog odnosa prema drugom iskazujući zahvalnost. Biranje prijatelja u skladu s islamskim učenjem

Djelatni / funkcionalni ili psihomotorički

Pospješivanje i unapređivanje analitičkog, kritičkog i uzročno-posljedičnog mišljenja. Razvijanje psihofizičkih sposobnosti: perceptivnih (senzornih uočavanja i prepoznavanja), mentalnih (intelektualno pamćenje i reprodukcija naučenog) i komunikativnih (bogaćenje učeničkog vokabulara)

Tip nastavnog časa: Obrada novog gradiva

Oblici rada: Frontalni, individualni, grupni i rad u paru

Nastavne metode: Slušanje, oluja ideja (asocijacije), diskusija, rad na izradi grozda, strategija "T tabela", strategija

“Razmisli, upari, razmjeni”, strategija “Dvostruko vođenog dnevnika“

Nastavne metode: Metoda razgovora, metoda objašnjavanja, metoda čitanja i pisanja, metoda rada na tekstu, metoda pravljenja grozda, metoda oluja ideja, čitanje teksta sa metodom usmjerene mašte, metoda dvostrukog dnevnika za analizu književnog teksta

Nastavna sredstva i pomagala (vizuelna nastavna sredstva):

Osnovna nastavna sredstva, magneti, listići s likom majke i djeteta, tri cvijeta sa izrezanim laticama, listići s isprintanim dvostrukim dnevnikom, model “lapboka“, olovke, bojice, sveske, tekst pripovijetke “Ruka na kosi“

Međupredmetna korelacija: bosanski jezik i književnost, likovna kultura

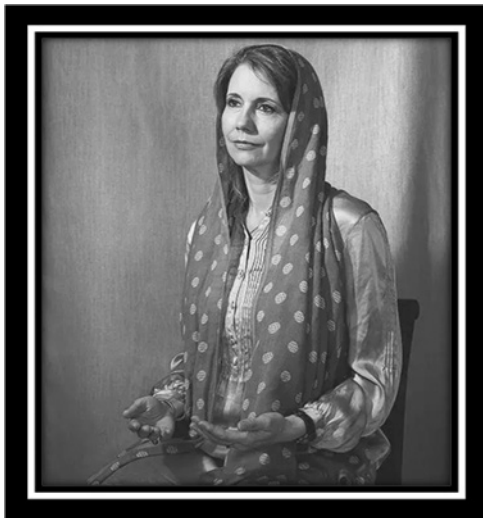
Unutarpredmetna: udžbenik prvog i četvrtog razreda

Tok sata

Motivacija (uvodni dio časa) 5-8’

Ova nastavna jedinica je značajna zbog razvijanja ljubavi prema majci i uspomena na nju; izgrađivanja pozitivnih osobina ličnosti; razumijevanja djetinjstva kao faze u odrastanju čovjeka; prihvatanja i razumijevanja ljudskog ponašanja u teškim trenucima.

Čas započinjemo učenjem Euze, Bismille i kratkih dova. Najavom da ćemo raditi jednu zanimljivu lekciju otkrivam slike pričvršćene na tabli magnetima.

Koga vidite na prvom crtežu? (Žena) Ko sve može biti ta žena? Mislim na nekoga vama bliskog, dragog, najdražeg i najvažnijeg u životu. (Majka) Odlično! Na prvom crtežu se nalazi majka.

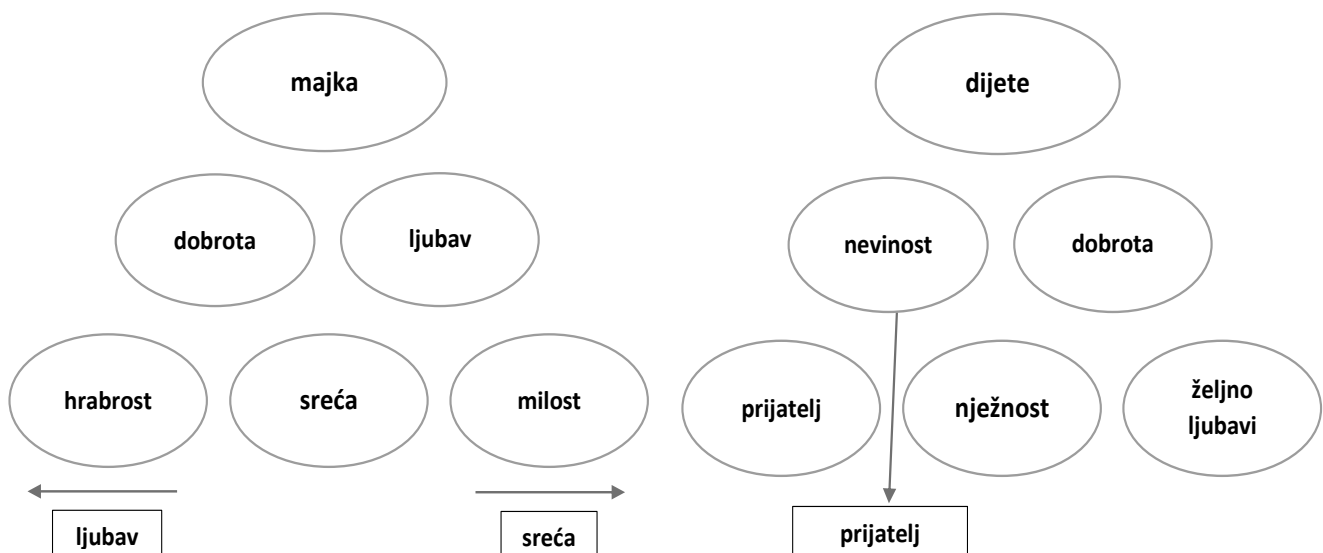
Pogledajte drugi crtež! Koga

vidite? Ko pruža ruku prema majci? (Dijete) Dobro!

Sada gledajte u sliku majke, zamislite da je vaša majka i metodom *oluja ideja* (asocijacije) opišite svoju majku. Dakle, sve što vas asocira i prvo vam padne na pamet napišite,

kakva je vaša majka. To isto uradite i za sliku djeteta, to dijete možete biti vi.

Učenici nabrajaju asocijacije, a nastavnik piše na tabli sve što oni govore i tako pravimo grozd osobina o majci i djetetu i to metodom oluja ideja.

Nakon što su učenici zaključili da se radi o majci i djetetu slijedi najava teme i zapis naslova na tabli:

Istraj i kad ti je teško – ruka na kosi

Šukrija Pandžo

Obrada teme (glavni dio časa) 30'

Za realizaciju ovog nastavnog časa učenici od ranije treba da poznaju:

- rad u paru;
- tehniku dvostruko vođeni dnevnik;
- tehniku oluja ideja, grozd metoda.

(Na početku samog časa učenici su podijeljeni u tri grupe).

Učenicima čitam tekst tzv. metodom usmjerene mašte (metoda u kojoj nastavnik čita tekst, a učenici zatvore oči, pažljivo slušaju i maštaju o onome što nastavnik čita i na taj način pamte sve što je bitno u priči, a nakon čitanja otvara se

diskusija. U ovoj metodi učenici nemaju tekst ispred sebe.)

Nakon pročitanoog teksta postavljam pitanja a učenici odgovaraju na ista.

O kome se govori u ovoj priči?

Kad je djevojčica iz priče osjetila da joj majka najviše nedostaje?

Da li su njeni prijatelji vodili računa o njenim osjećanjima?

Koji detalj u priči povezuje majku i učiteljicu?

Šta je vama važno kod izbora prijatelja?

Ko nam je primjer kako se trebamo odnositi prema onima koji nemaju jednog ili oba roditelja?

Očekivani odgovori

U priči se govori o djevojčici koja je bila jetim – nije imala majku.

Djevojčica iz priče je više puta osjetila da joj majka nedostaje, ali najviše joj je nedostajala kad je krenula u školu.

Njeni prijatelji su vodili računa o njenom ponašanju.

Detalj koji povezuje majku i učiteljicu jeste njena nježnost i šarena haljina.

Kod izbora prijatelja važan je ahlak – lijepo ponašanje.

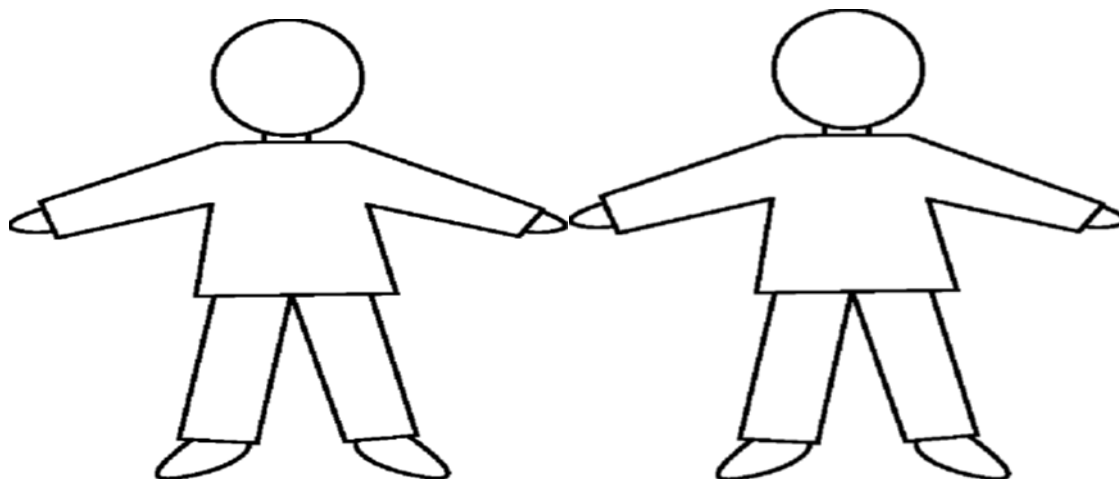
Muhammed, a.s., koji je i sam bio siročić, nama je primjer kako se trebamo odnositi prema djeci bez jednog ili oba roditelja.

Nakon kratke analize priče učenici kreću s grupnim radom. Na samom početku učenici su izabrali vođu grupe i dva predstavnika koji će pročitati urađene zadatke.

Prva grupa

Strategija "T tabela" – Glavni i sporedni likovi

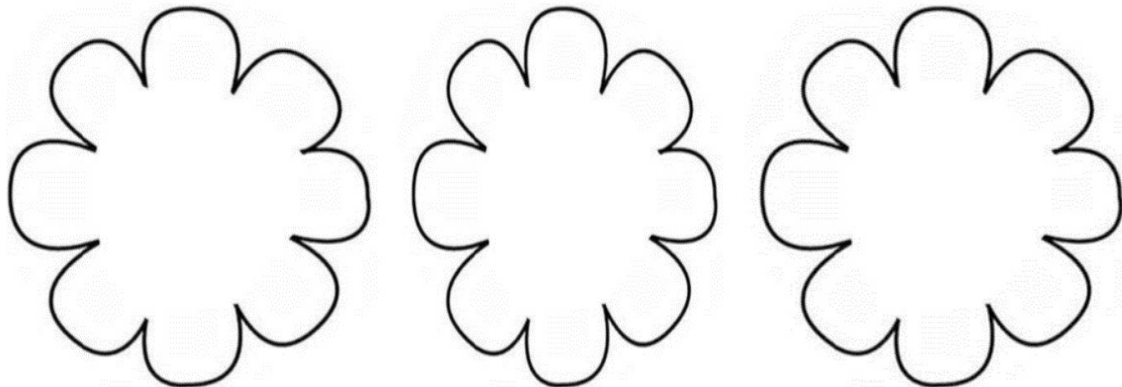
Ova grupa ima zadatak da na papiriće koje su dobili nacrtaju likove iz priče, na poleđini papira napišu osobine tog lika i neki citat iz priče koji to dokazuje. Potom ih trebaju razdijeliti na glavne i sporedne. Za to su predviđeni džepovi na "lapbooku" u koje će učenici ubaciti likove tokom izlaganja.

Druga grupa

Strategija "Razmisli, upari, razmijeni"

Učenici u ovoj grupi dobili su cvjetove sa laticama u koje treba da napišu tužne i radosne događaje / situacije iz priče.

Treća grupa

Analiza teksta metodom dvostrukog dnevnika.

Ova grupa na lijevoj strani lista dobija otkucane odlomke iz teksta, a na desnoj daje svoje komentare na taj odlomak, što možemo vidjeti iz sljedećeg primjera. U sljedećoj tabeli dat je primjer kako uraditi dvostruko vođeni dnevnik.

Najvažniji odlomci ili citati iz teksta	Komentar na izabrani odlomak ili citat iz teksta
"Tako je došlo vrijeme da pođem u školu. Uoči prvog dana nisam mogla da se smirim. Sa Timkom i Sekom samo sam o tome razgovarala. One su opet rekle kako će ih mama povesti do škole. Mene će baba – kazala sam. I poželjela tog časa onu mekanu ruku na pletenicama."	<ul style="list-style-type: none"> – U islamu majka zauzima posebno mjesto u životu jednog djeteta. – Djevojčica voli svoga oca, ali majka joj jako nedostaje, željna je svoje majke i žudi za njom. Sjeća se samo lijepih momenata provedenih sa svojom majkom. – Nedostaje joj majka da je vodi u školu.

Refleksija (završni dio časa) 5'

Nakon što podijelim nastavne listiće šta učenici trebaju znati, pitam učenike koja je pouka priče. (Poželjno je da pouka priče bude povezana s njihovim svakodnevnim životom.)

Neki od učeničkih odgovora:

Lijepo se ponašati prema drugima.

Pomagati uvijek kad smo u mogućnosti da pomazemo.

Ne smijemo govoriti ružne riječi.

Trebamo znati

Ahlak je skup islamskih pravila koji teži izgradnji pozitivnih osobina, a izbjegavanju loših.

Brojni su hadisi Poslanika, a.s., koji pozivaju na lijep ahlak, ističući njegovu vrijednost:

"Uistinu su među najboljim od vas oni koji su najljepšeg ahlaka."

"Uistinu su među vjernicima najpotpunijeg imana oni koji su najljepšeg ahlaka."

Nepoznate riječi

rubac – maramica

vladati se – ponašati se, biti disciplinovan

deklamovati – izraziti, izjaviti, objaviti nešto svoje

zagnjuriti – uroniti u nešto, unijeti se

Domaća zadaća

Naučiti čitati priču lijepo i izražajno.

Budite mali istraživači i pronađite još hadisa koji govore o ahlaku – lijepom ponašanju.

Literatura

(2019). NPP *Islamska vjeronauka za 5. razred*, Sarajevo: Rijaset Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini.

Ćatić R. Pehlić I. (2004). *Metodika islamske vjeronauke*. Zenica: Islamska pedagoška akademija.

Mustafa P. Nezir H. (2008). *Vjeronauka 5*. Sarajevo: El-Kalem.

الموجز

أتعاطف مع الآخرين يدحنون تمسح الرأس

إعداد حصوة مدرسية لمادة التربية الإسلامية

عامرة إماموفيتش

إن الدروس المدرسية باعتبارها جزءا من العملية التعليمية ونشاطا بشريا متميزا، تعتبر من أقدم النشاطات البشرية. وعلى خلاف الطريقة التقليدية في تنفيذ الدروس، تتطلب المقاربات التربوية المعاصرة طريقة عمل تحفيزية وفاعلة. ومن أكبر التحديات التربوية المعاصرة خلق جو تصبح فيه المدرسة مكانا يؤهل التلاميذ للعمل الجماعي ويجعلهم قادرين على المشاركة الفعالة في المجتمع. يقدم هذا المقال تحضيراً لحصوة مدرسية تعالج مضمونا جديدا في مادة التربية الإسلامية «أتعاطف مع الآخرين / يدحنون تمسح الرأس» للصف الخامس الابتدائي. يتضمن إعداد الحصوة كل المعلومات عن أشكال العمل، والطرق التدريسية، ووسائل التدريس، ووسائل الإيضاح، والتداخل بين المواد. تم عرض التعبير اللفظي الكلي والجزئي للحصوة المدرسية مع إرشادات مفصلة لتنفيذها.

الكلمات الرئيسية: التربية الإسلامية، «أتعاطف مع الآخرين / يدحنون تمسح الرأس»، الاستعداد للحصوة المدرسية.

Summary

I SYMPATHIZE WITH THE OTHER – HAND
IN THE HAIR

Preparation for the class in Islamic religious studies

Amra Imamović

Teaching class as a part of the educational process and a specific human activity is a very ancient activity. Unlike the traditional modes of education, contemporary pedagogical approaches require incentive and active type of work. One of the greatest contemporary pedagogical challenges is creating an ambiance in schools wherein students will be capacitated for teamwork and thus enabled to take an active role in society. This article presents a preparation for the new content teaching for the Islamic religious studies class “I sympathize with the other/ hand in hair” for the fifth grade of primary school. The preparation for the class contains all the information about the forms of teaching, teaching methods, technical equipment, and inter-subject correlation. Macro-articulation and micro-articulation of the teaching class are presented here with detailed instructions for its realization.

Keywords: Islamic religious studies class, “I sympathize with the other/ hand in hair”, preparation for a teaching class